

ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ
НАПН УКРАЇНИ

КАЛІНІНА Л. М.

Робоча програма дисципліни

МОДЕЛЮВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ

для здобувачів вищої освіти

Ступінь «Доктор філософії»
Спеціальність 011
Освітні, педагогічні науки

Київ – 2023

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ**

КАЛІНІНА Л. М.

**МОДЕЛЮВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ
*РОБОЧА ПРОГРАМА***

дисципліни для здобувачів вищої освіти

ступінь «Доктор філософії»

спеціальність: *011 Освітні, педагогічні науки*

**КИЇВ
Педагогічна думка
2023**

УДК : 378.07:373. 316.33+37.01/06:005 (0.034.2)

Робоча програма затверджена на засіданні вченої ради Інституту педагогіки НАПН України (протокол № 12 від «31» серпня 2022 р.).

Калініна Л. М. Моделювання освітнього простору в закладі освіти. Робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» / Л. М. Калініна. [Електронне видання]. – Київ: Педагогічна думка, 2023. – 25 с.

DOI: 10.32405/978-966-644-689-6-2022-24

ISBN 978-966-644-689-6

Рецензенти:

Паращенко Людмила Іванівна, докторка наук з державного управління, професор, директорка Київського ліцею бізнесу.

Лісова Наталія Іванівна, докторка педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу управління та економіки ЗСО Інституту педагогіки НАПН України.

Робоча програма навчальної дисципліни «Моделювання освітнього простору в закладі освіти» призначена для підготовки здобувачів освіти третього (освітньо-наукового рівня) вищої освіти та розроблена на засадах компетентнісних і партнерських засадах людиноцентризму відповідно до державної політики в сфері освіти. Вона містить перелік загальних і фахових компетентностей, якими повинен оволодіти здобувач ступеня доктора філософії з освітніх, педагогічних наук програмні результати навчання, які мають бути досягнуті під час вивчення дисципліни. Програма базована на європейській стратегії розвитку освіти навчання впродовж життя. Структурно утворена з 2 змістових модулів, обсяг якої становить 1 кредит ЄКТС. Об'єктом вивчення є освітній простір в сфері освіти та моделювання його інноваційного розвитку.

Теоретичний зміст предметної області включає методологічно-філософські основи загальнонаукового феномену «освітній простір» в ракурсі відносності часу; специфіку освітнього простору у бінарній системі з середовищем у сфері освіти, різновиди простору та наукові основи їх класифікації; особливості безпечного освітнього середовища та умови його створення в закладах освіти; інклюзивне освітнє середовище для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей; загальнонаукові підходи до моделювання простору в сфері освіти та його інтеграції в міжнародний освітній та науковий простори на засадах інтеграції здобутків різних галузей науки, критерії оцінювання ефективності функціонування та інноваційного розвитку освітнього простору та середовища; роль людини у загальному об'єктному, глобальному освітньому, соціокультурному та соціотехнологічному видах просторів як відкритих системах.

The program of the discipline “Modeling of Educational Space in School” is intended for training applicants for Education of the Third (Educational and Scientific Level) Higher Education and is developed on the basis of competence and partnership principles of humancentrism in accordance with the state policy in the field of Education. It contains a list of general and professional competencies that an applicant for the degree of Doctor of Philosophy in Educational and Pedagogical Sciences should master program learning results that should be achieved during the study of the discipline. The program is based on the European Strategy for

the Development of Lifelong Learning Education. It is structurally formed from 2 content modules, the volume of which is 1 ECTS Credit. The object of study is the Educational Space in the field of education and modeling of its innovative development.

The theoretical content of the subject area includes the methodological and philosophical foundations of the general scientific phenomenon “Educational Space” from the perspective of the relativity of time; the specifics of educational space in a binary system with an environment in the field of Education, varieties of space and scientific bases of their classification; features of a safe Educational Environment and conditions for its creation in Educational Institutions; an inclusive Educational Environment for joint training, upbringing and development of educational applicants, taking into account their needs and capabilities; general scientific approaches to modeling the space in the field of education and its integration into the international educational and scientific spaces based on the integration of achievements of various branches of science, criteria for evaluating the effectiveness of functioning and innovative development of the educational space and environment; the role of man in the general object, global educational, socio-cultural and sociotechnological types of spaces as open systems.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 1	Галузь знань: <u>01 – «Освіта/Педагогіка»</u>	Загальна підготовка
Загальна кількість годин – 30		
Модулів – 2	<u>011 «Освітні, педагогічні науки»</u>	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		2-й
		Семестр
		3-й
Індивідуальне заняття не передбачено	Освітній ступінь: <u>Доктор філософії</u>	Лекції
		4 год.
		Семінарські
		6 год.
		Практичні
		0 год.
		Самостійна робота
20 год.		
		Вид контролю: залік

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи й індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 1:1,5.

2. МЕТА Й ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Мета навчальної дисципліни «Моделювання освітнього простору в закладі освіти» – формування у здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії методологічної, інтегральної, цифрової й професійної видів інформаційної компетентностей, необхідних для здійснення ефективної діяльності у сфері освіти, практичних навичок розробки й впровадження змін в управління освітою в умовах глобальних викликів.

2.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є формування таких компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

– здатність і готовність розв'язувати комплікативні науково-дослідні (науково-теоретичні й науково-практичні) проблеми в галузі освіти (відповідно до цілей і завдань професійно-педагогічної, дослідно-інноваційної діяльності) на засадах реалізації голістичного, інтегрованого, компетентнісного підходів, що зумовлює переосмислення наявних і створення нових фундаментальних теоретичних знань (обґрунтованих на

концептуально-методологічному рівні) й впровадження новітньої професійно-педагогічної практики (через реалізацію сучасно-доцільних наукових підходів, технологій, організаційних форм, методів, прийомів і засобів навчання в закладах вищої, загальної середньої освіти).

загальні компетентності (ЗК):

- **ЗК 1.** Здатність і готовність здобувати концептуальні й методологічні знання в галузі освіти та розуміти їхню сутність.
- **ЗК 2.** Здатність і готовність до аналізу і синтезу актуальної професійно значущої інформації в галузі освіти з різних джерел.
- **ЗК 3.** Здатність і готовність до генерування нових науково-значущих ідей як результату креативного мислення під час здійснення науково-дослідної діяльності в галузі освіти й професійно-педагогічної діяльності.
- **ЗК 4.** Здатність і готовність до соціально-управлінської діяльності на засадах поваги до індивідуальності особистості й людиноцентристської довірчо-партнерської взаємодії.
- **ЗК 5.** Здатність і готовність до науково-дослідної й професійно-педагогічної рефлексії.

фахові (професійні) компетентності (ФК):

- **ФК 1. Цифрова (діджитальна) компетентність** виявляється в здатності й готовності застосовувати сучасні цифрові технології під час організації й здійснення освітнього процесу в закладах вищої, загальної середньої освіти під час здійснення науково-дослідної діяльності.
- **ФК 2. Організаційно-управлінська компетентність**, яка виявляється у здатності й готовності управляти організацією та здійсненням освітнього процесу в закладах вищої, загальної середньої освіти на засадах превалювання морально-етичної компоненти у процесі керування здійсненням науково-дослідної діяльності.
- **ФК 3. Лідерська компетентність**, яка виявляється у здатності й готовності виявляти суб'єктні якості під час організації освітнього процесу й управління ним у закладах вищої, загальної середньої освіти.
- **ФК 4. Аналітико-прогностична компетентність**, яка виявляється у здатності й готовності здійснювати процес аналізу та синтезу для забезпечення науково обґрунтованої прогностики результатів освітнього процесу, управління освітніми процесами й системами (відповідно до рівня освіти, який надається).
- **ФК 5. Організаційно-інтеграційна компетентність**, яка виявляється в здатності і готовності організовувати на засадах реалізації інтеграційного, голістичного підходів освітній процес як процес сталого розвитку здобувачів освіти (відповідно до рівня освіти, який здобувається).
- **ФК 6. Рефлексійно-дослідницька компетентність**, яка виявляється у здатності й готовності здійснювати системний і систематичний моніторинг результатів власної науково-дослідницької й професійно-педагогічної діяльності на рефлексійній основі.

Програмні результати навчання

ЗК 1.	- концептуальні й методологічні знання в галузі освіти; - знання про способи здобуття концептуально-методологічного знання;	- уміння здобувати й оновлювати на константній основі концептуальні й методологічні знання в галузі освіти;
ЗК 2.	- знання про аналіз і синтез як теоретичні методи науково-	- уміння здійснювати аналіз і синтез інформації в галузі освіти;

	<p>педагогічного дослідження;</p> <ul style="list-style-type: none"> - знання про способи здобуття професійно значущої інформації в галузі освіти з різних джерел; 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння визначати актуальність професійно значущої інформації; - уміння працювати з різними джерелами інформації;
ЗК 3.	<ul style="list-style-type: none"> - знання про креативне мислення особистості; - знання про способи генерування науково значущих ідей у галузі освіти під час здійснення науково-дослідної, професійно-педагогічної діяльності; 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння мислити креативно; - уміння генерувати нові науково значущі ідеї в галузі освіти;
ЗК 4.	<ul style="list-style-type: none"> - знання про соціум й особливості соціально-управлінської діяльності; - знання про індивідуума, особистість й індивідуальність особистості; - знання про права і свободи людини; 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння управляти закладами вищої й загальної середньої освіти на засадах поваги до індивідуальності особистості учасників освітнього процесу;
ЗК 5.	<ul style="list-style-type: none"> - знання про рефлексію, науково-дослідну й професійно-педагогічну рефлексію; - знання про самостійність і автономність суб'єктів освітньої, науково-дослідної діяльності; 	<ul style="list-style-type: none"> - рефлексійні уміння особистості - рефлексійні уміння суб'єкта освітньої і науково-дослідної діяльності; - уміння виявляти самостійність і автономність в освітній, професійно-педагогічній і науково-дослідній діяльності;
ФК 3.	<ul style="list-style-type: none"> - знання про сучасні цифрові технології, цифрові гаджети, їх програмне забезпечення і потенційні можливості їх використання в освітній і науково-дослідній діяльності; - знання про «четверту промислову революцію» та «Education 4.0» і відповідні тенденції змін в системі освіти України й країнах Західної Європи та інших розвинених країн світу; 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння використовувати сучасні цифрові технології, цифрові гаджети, їх програмне забезпечення, використання в освітній і науково-дослідній діяльності; - уміння використовувати відкриті електронні (цифрові) освітні ресурси в освітній, професійно-педагогічній і науково-дослідній діяльності в галузі освіти;
ФК 5.	<ul style="list-style-type: none"> - знання про особливості організаційно-управлінської діяльності в сучасних закладах вищої, загальної середньої освіти; - знання про способи реалізації технологій управління в галузі освіти; 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння організовувати й управляти освітнім процесом на засадах збереження психічного здоров'я його суб'єктів, запобігання їхньому професійному вигоранню тощо; - уміння реалізації технологій управління в галузі освіти;
ФК 6.	<ul style="list-style-type: none"> - знання теорій лідерства; - знання про суб'єктні якості особистості й способи їх вияву в освітній діяльності, професійно-педагогічній діяльності педагога-предметника / викладача; - знання про роль лідерства під час організації, управління освітнім процесом в закладах вищої, загальної середньої освіти; 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння діагностування лідерських якостей суб'єктів освітнього процесу; - уміння реалізовувати суб'єкт-суб'єкту взаємодію в освітній, професійно-педагогічній, науково-дослідній діяльності на засадах лідерства;
ФК 10.	<ul style="list-style-type: none"> - знання про розвиток 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння розвивати аналітичне,

	аналітичного, критичного й креативного мислення; - знання про проєктування науково-дослідної діяльності в освітньому процесі на засадах превалювання аналітичного, критичного й креативного мислення;	критичне й креативне мислення суб'єктів освітнього процесу; - уміння проєктувати науково-дослідну діяльність в освітньому процесі на засадах превалювання аналітичного, критичного й креативного мислення;
ФК 11.	- знання про аналітико-прогностичну діяльність, її інтеграцію в освітню й науково-дослідну діяльність як їхню невіддільну компоненту; - знання про процеси аналізу й синтезу як засобу забезпечення науково-обґрунтованої прогностики результатів освітнього процесу;	- уміння здійснювати аналітико-прогностичну діяльність як невіддільну компоненту освітньої й науково-дослідної діяльності;
ФК 15.	- знання про рефлексію особистості; - знання про науково-дослідницьку й професійно-педагогічну рефлексію.	- уміння здійснювати системний і систематичний моніторинг результатів власної освітньої діяльності; - уміння здійснювати системний і систематичний моніторинг результатів власної науково-дослідницької, професійно-педагогічної діяльності на рефлексійній основі.

У *результаті* вивчення дисципліни «Моделювання освітнього простору в закладі освіти» здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії повинен:

знати:

- методологічні, філософські, законодавчо-інформаційні засади моделювання й феномена «освітній простір»;
- відмінності у сутності понять з проблематики курсу;
- види, класифікації, характеристики моделей, середовищ і просторів у сфері освіти;
- розповсюджені й нові підходи до аналізу середовища освітніх організацій, методів визначення їх конкурентоспроможності, методи аналізу й прогнозування розвитку у взаємодії з зовнішнім середовищем;
- сутність, технології й механізми впровадження освітніх і управлінських моделей в діяльності освітніх організацій.

набути вміння:

- здійснювати критичний аналіз доробку ефективних практик освітнього простору й середовищ у освіті;
- довести необхідність розвитку у керівників стратегічного мислення;
- аналізувати освітні й управлінські ситуації, виявляти й ідентифікувати управлінсько-економічні проблеми в процесі проєктування;
- проєктувати управлінську діяльність і передбачати її наслідки;
- створювати тимчасові творчі, проєктні групи і працювати в команді;
- розробляти критерії оцінювання функціонування й розвитку освітнього простору й середовищ у освіті;

- розробляти і впроваджувати в практику управління освітою науково обґрунтовані моделі розвитку шкіл, управління ними, УІС;
- застосовувати методи аналізу освітньої організації й прогнозування змін у цифровому суспільстві;
- охарактеризувати моделі й методи розробки системи стратегій у вигляді «стратегічного набору» з урахуванням обраної або розробленої освітньої політики змін;
- запропонувати підходи до раціонально ресурсного забезпечення освітнього простору й середовища;
- використовувати SWOT-аналіз під час моделювання, Step-аналіз факторів зовнішнього середовища, матрицю аналізу можливостей і перешкод під час моделювання й аналізу функціонування, розвитку освітнього простору, різних видів середовищ;
- використовувати інформаційні ресурси, управлінські інформаційні системи й інформаційні інструменти в процесі моделювання.

Програма навчальної дисципліни «Моделювання освітнього простору в закладі освіти» складається з двох модулів. На опрацювання навчальної дисципліни відводиться 30 годин / 1 кредит за ЄКТС.

3. ПРОГРАМА Й СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви структурних компонентів (модулів) і тем	Кількість відведених годин				
	усього	у тому числі			
		лекції	семінарські	практичні	самостійна робота
<i>Змістовий модуль 1.</i> Методологічно-філософські основи загальнонаукового феномену «освітній простір».	16	2	4	0	10
<i>Змістовий модуль 2.</i> Теоретико-практичні засади моделювання освітнього простору.	14	2	2	0	10
Всього годин	30	4	6	0	20

4. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назви тем лекцій	Кількість годин
1.	Філософський дискурс освітнього простору й методологічні підходи до пізнання, дослідження його специфіки	2
2.	Загальнонаукові підходи до моделювання простору в сфері освіти на засадах інтеграції здобутків різних галузей науки	2
	Разом	4

Змістовий модуль 1. Методологічно-філософські основи загальнонаукового феномену «освітній простір». **Лекція 1. Філософський дискурс освітнього простору й методологічні підходи до пізнання, дослідження його специфіки.**

1. Філософський контекст феномену простору в ракурсі відносності часу.
2. Сутність і специфіка освітнього простору у бінарній системі з середовищем у сфері освіти.
3. Види простору, наукові основи їх класифікації в сфері освіти.
4. Безпечне освітнє середовище й умови його створення в закладах освіти.
5. Інклюзивне освітнє середовище для спільного навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб і можливостей.

Змістовий модуль 2. Теоретико-практичні засади моделювання освітнього простору.

Лекція 2. Загальнонаукові підходи до моделювання простору в сфері освіти на засадах інтеграції здобутків різних галузей науки.

1. Моделювання як науковий феномен, метод дослідження освітнього простору й процес.
2. Види, класифікації, характеристики моделей, середовищ і просторів у сфері освіти, їх інтеграції в міжнародний освітній, науковий простори.
3. Місце людини у загальному об'єктному просторі, глобальному освітньому просторі, соціокультурному й соціотехнологічному видах просторів як відкритих системах.
4. Підходи до аналізу освітнього простору, середовища освітніх організацій, вибору методів визначення її конкурентоспроможності, методів аналізу й прогнозування їх розвитку.
5. Критерії оцінювання ефективності функціонування, інноваційного розвитку освітнього простору й середовища.

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назви тем семінарських занять	Кількість годин
1.	Загальнонаукові підходи – дослідження освітнього простору як феномену цифрової епохи.	2
2.	Освітній простір: сутність, структура й специфіка в цифровій епосі.	2
3.	Практичний дискурс бінарної системи «освітній простір – освітнє середовище» на засадах людиноцентристської партнерської взаємодії.	2
	Разом	6

Змістовий модуль 1. Методологічно-філософські основи загальнонаукового феномену «освітній простір».

Семінарське заняття № 1. *Загальнонаукові підходи – дослідження освітнього простору як феномену цифрової епохи.*

Семінарське заняття № 1

ПЛАН

«Наука пізнає не сутності, а феномени»

О. Конт

1. Простір як загальнонауковий феномен і об'єкт пізнання, вивчення й моделювання.
2. Класифікації просторів і його різновиди.

3. Глобальний освітній простір (ГОП), індивідуальний освітній простір як відкриті системи й об'єкти моделювання в сфері освіти.

4. Місце людини у загальному об'єктному просторі, глобальному освітньому просторі, соціокультурному й соціотехнологічному різновидах.

5. Освітній простір закладу освіти, району, міста, регіону в контексті продуктивної й партнерської взаємодії.

Змістовий модуль 1. Методологічно-філософські основи загальнонаукового феномену «освітній простір»

Семінарське заняття № 2. *Освітній простір: сутність, структура й специфіка в цифровій епосі*

Семінарське заняття № 2

ПЛАН

1. Сутність і структура освітнього простору: системний аналіз, структурно-компонентний аналіз і термінологічний аналіз феномену.
Чи є зрозуміле й просте для кожного визначення «освітнього простору», що надихало б на його створення?
2. Роль культури й науки в освітньому просторі цифрової епохи.
Освітній простір, який інноваційно й реактивно швидко розвивається, набуває нових смислів і сутностей чи ...?
3. Побудова й соціодинаміка розвитку освітнього простору.
Проблеми побудови й переваги від його креативної розбудови.
Чи характерний для освітнього простору новий стиль в архітектурі? Хто є творцем нового стилю?
4. Освітній простір і його різновиди в контексті глобального освітнього простору.
Назвіть спільне й відмінне, що притаманне для освітнього простору, гарантує не лише якість освіти, якість життєдіяльності людини, а насамперед розквіт країни?
5. Ієрархічність системи побудови освітнього простору в країні: сутність і специфіка (освітній простір на рівні країни, регіону, міста, району, закладу освіти). Їх взаємодія чи автономне існування? Сильні й слабкі сторони, стратегії їх подолання.

Завдання 1. (див. самостійна робота № 2).

Змістовий модуль 2. Теоретико-практичні засади моделювання освітнього простору
Семінарське заняття № 3. *Практичний дискурс бінарної системи «освітній простір – освітнє середовище» на засадах людиноцентристської партнерської взаємодії.*

Семінарського заняття № 3.

ПЛАН

1. Освітній простір у ракурсі факторів впливу і механізмів його розвитку.
2. Комплексний механізм, іманентно притаманний освітньому простору: компонентний склад і специфіка дії. Які механізми вже діють в сфері освіти, а, які механізми потребують розробки й нагального впровадження для забезпечення безпечного середовища.
3. Яку роль відіграє комплексний механізм в інноваційній соціодинаміці освітнього простору?
4. Освітній простір закладу освіти як креативний простір продуктивної й партнерської взаємодії. Які власне взаємодії і яких гравців на освітньому полі, за суб'єктною ознакою, забезпечують результативність і продуктивність розвитку індивідуального освітнього простору дитини?

5. Види суб'єкт-суб'єктних взаємодій усіх зацікавлених у якісній освіті й рівному доступу до неї. Як забезпечити активну участь усіх зацікавлених задля користі справи, а не для формальної статистики. Що варто змінити, щоб змінився освітній простір у закладах освіти?
6. Індивідуальний освітній простір і побудова освітніх траєкторій розвитку суб'єктів – здобувачів освіти.
7. Нова українська школа – це простір креативних і розвивальних можливостей чи міф для розвіювання?
8. Вжити в початковій школі ... Як?

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назви тем практичних занять	Кількість годин
1.		0
2.		0
	Разом	0

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

Зміст самостійної роботи з навчальної дисципліни «Моделювання освітнього простору в закладі освіти» ґрунтується на повторенні теоретичних знань, їх поглиблення, удосконалення практичних умінь і навичок, які сприяють формуванню професійного світогляду здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії.

Самостійна робота поділяється на 4 теми (по 5 годин кожна).

Кожна самостійна робота передбачає виконання письмового завдання.

Звіт про виконання самостійної бажано роботи під час відповідного семінарського заняття.

Матеріали, підготовлені письмово, здаються (надсилаються) викладачу на перевірку і оприлюднюються на семінарських заняттях і заліку.

№ з/п	Назви тем самостійних робіт	Кількість годин
1.	<p><i>Теоретичний дискурс категоріально-понятійного апарату дисципліни «Моделювання освітнього простору в закладі освіти».</i></p> <p>Завдання. <i>Міні-розвідка з реферативного огляду джерел.</i></p> <p>Виконати міні-розвідку дискурс-огляду феномену простору в сфері освіти, результатом якої буде огляд наукового доробку учених із проблематики моделювання освітнього простору, багатовекторності й розвитку в цифрову епоху цього курсу. Для цього є потреба проаналізувати словники, енциклопедичні довідники з різних галузей знань, запропоновану літературу з проблематики курсу із застосуванням теоретичних методів дослідження – термінологічний аналіз, теоретичний аналіз, контент-аналіз, дискурс-аналіз, системний аналіз, синтез, класифікація, систематизація, порівняння, узагальнення матеріалу у наукових джерелах; праксиметричних – узагальнення власного досвіду роботи, аналіз документів тощо) – уточнення сутності базових понять й методів дослідження, які є раціональними й</p>	5

педагогічно доцільними. У разі потреби знайдіть додаткові джерела, які створюють уявлення про освітній простір як об'єкт пізнання, вивчення, дослідження, аналізу й співіснування в цифрову епоху.

Для визначення сутності й структури феноменів – простір, освітній простір і їх видів, виявлення специфіки в сфері освіти є потреба узгодити теоретичні методи дослідження – структурно-компонентний аналіз феноменів за визначеннями, що є у словниках, енциклопедіях, монографічних дослідженнях і статтях практиків із різних галузей наукового знання.

Оберіть не менше трьох галузей – 12 дефініцій для аналізу. Наприклад, галузі як: філософія освіти, соціологія освіти, освітологія, психологія, дидактика, освітній, інформаційний і стратегічний менеджмент, архітектура тощо.

Текст має лаконічно синтезувати зміст рекомендованої літератури, з'ясовуючи понятійно-категоріальний апарат проблематики через розкриття сутності й структури феноменів «простір», «освітній простір», їх різновиди й специфіку, що є характерними для цифрового суспільства, для сфери освіти, й основні концепти, ідеї, концепції, погляди дослідників і практиків, які розкривають ці феномени. Завдання – аналіз джерел не повинен містити послідовний опис кожного і відображати інші феномени, що розкрито авторами у публікації у взаємозв'язку з досліджуваними дефініціями. Це має бути логічний виклад тексту, що системно розкриватиме сутність і специфіку освітнього простору в цифрову епоху й стратегії його розвитку для закладу освіти ХХІ століття. У разі потреби, вказуєте на терміни, з якими співвідносяться або розглядаються ці феномени. Французький філософ, основоположник соціології О. Конт стверджував, що «наука пізнає не сутності, а феномени».

Пам'ятайте, що підготовлений вами огляд, за результатами міні-розвідки, має бути синкретичним поєднанням інтерпретацій, що знаходить відображення в науковому дискурсі, ґрунтується на основі вивчення наукового й практичного доробку, аналізу різних ідей, думок, поглядів, моделей, не лише різних авторів, а й ваших особистих. Незважаючи на невеликий обсяг, текст має бути цілісним і логічним, за певною структурою (планом, який розробляєте самостійно), де є посилання і цитати, вірогідні факти, ваші власні думки й оцінки, критичний аналіз міркувань і думок авторів, переконливі аргументи.

Після аналізу текстів різних джерел, вибираєте тексти й факти, які повною мірою й об'єктивно розкривають суть феномену. Не робіть повний або частковий переказ джерел, намагайтеся зробити доступний і зрозумілий огляд літератури, аналізуючи різні думки авторів на один і той самий феномен. Важливо знайти спільне й відмінне у працях авторів, які дають змогу зрозуміти й розкрити сутність досліджуваного феномена через текстову або символічну, концептуальну моделі.

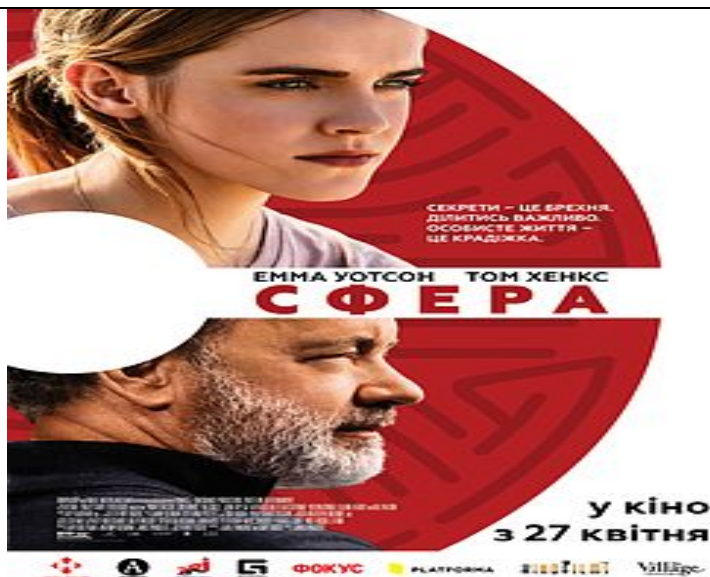
Для упорядкування власних думок й структури огляду літератури, ви можете зосередитися на проблемних запитаннях семінару або підготувати низку запитань, які вимагають аналізу й обговорення.

Пам'ятайте, що підготовка запитань не є обов'язковою, а лише дає змогу вибудувати логіку ґрунтового аналізу джерел.

Пам'ятайте, що зміст тексту обмежується лише двома сторінками, які необхідно буде презентувати на семінарі як доповідь-презентацію.

	<p>Підготуйте основні тези доповіді. Список використаних джерел підготувати наприкінці тексту за ДСТУ-8302-2015. Цитування – за вимогами до оформлення дисертаційних робіт.</p> <p>В оформленні роботи дотримуйтесь таких параметрів: відповідність правил орфографії, оптимальність змісту, логічність і послідовність викладу інформації, наступність; реалізованість компетентнісного підходу, чіткість апарату орієнтування, що повною мірою відображає і розкриває сутність досліджуваних феноменів.</p> <p>На занятті результати міні-розвідки мають бути у формі презентації (не менше 10 слайдів без урахування титульного), яку презентуєте з обґрунтованими коментарями на семінарі. Решта здобувачів вищої освіти під час семінару будуть виступати в якості «експертів».</p> <p>Стислий огляд джерел для семінарського заняття складає до 10 % від вашої остаточної оцінки з цього кредиту. Ваша робота повинна складати не більше 1600 слів (4 сторінки), шрифт –14, Times New Roman, інтервал – 1, 5; поля – 2x2x2x2 см. Абзац – 1,25.</p> <p><i>Форма представлення:</i> реферативний огляд джерел феномену простору в сфері освіти, презентація й її публічний захист.</p>	
2.	<p><i>Сутність, структура й специфіка феномену освітнього простору в цифровій епосі</i></p> <p>Завдання до семінарського заняття № 2 «Освітній простір: сутність, структура й специфіка в цифровій епосі»</p> <p>Для аналізу на семінарі-дискусії запропоновано 5 запитань. Кожне запитання є комплексним і розглядається, як окреме, за результатами міні-розвідки. Деякі запитання потребують дослідження за результатами окремої наукової задачі. До кожного із запитань підготовлено ще додаткові запитання для розкриття сутнісного смислу. Напишіть новий план запитань для розгляду на семінарі з 4-5 пунктів і підготуйте стислий компедій на 1-2 сторінки для їх представлення на семінарі.</p> <p>У підготовці до семінарського заняття (виконання ролі спікера), формулюєте запитання. Решта запитань не залишається поза Вашою увагою. До дискусії є потреба підготувати додатково ще по 2 запитання до кожного пункту плану семінару, які опрацьовуються під час дискусії.</p> <p><i>Форма представлення:</i> план запитань для семінару й ґрунтовний аналіз їх сутності у формі компедії.</p>	5
3.	<p><i>Загальнонаукові підходи до моделювання освітнього простору, його специфіка в сфері освіти.</i></p> <p>Завдання № 1. Проаналізувати, підготувати презентацію й реферативний огляд запитань, що наведені нижче для наукової задачі, яку Ви будете розв'язувати під час виконання дослідження.</p> <p>1.Модельний підхід як процес створення моделі, спрощеної копії реального об'єкта чи явища, що пізнається, досліджується чи аналізується.</p> <p>2.Глобальний освітній простір (ГОП), індивідуальний освітній простір як об'єкти моделювання в сфері освіти.</p> <p>3.Освітній простір регіону, закладу освіти як відкритої активної соціокультурної системи.</p> <p>Інформаційний простір, інформаційне середовище, кіберпростір й креативний простір: сутність, специфіка їх функціонування і розвитку в</p>	5

	<p>умовах розвитку багатовекторного інформаційного суспільства в країні та сфері освіти.</p> <p>4. Інформаційні ресурси, Топ-100 інструментів для освіти й їх можливості для розвитку креативного, безпечного, інклюзивного середовища в закладах освіти.</p> <p>5. Структурно-функційне моделювання, структурно-функціональне моделювання розвивального освітнього середовища, метод знакового функційного моделювання за методикою векторного моделювання за такими характеристиками: свобода → залежність (несвобода), активність → пасивність тощо.</p> <p>6. Ефективність освітнього простору як ступінь відповідності якісних і кількісних властивостей створених середовищ, які моделюються за заданими цільовими функціями, за якими здійснено їх побудову й спроектовано інноваційний розвиток.</p> <p>Завдання № 2. Розробити критерії ефективності функціонування і розвитку освітнього простору й представити їх у формі факторно-критеріальної моделі оцінювання розвитку освітнього простору в закладі освіти (тип закладу освіти за вибором).</p> <p><i>Форма представлення:</i> презентація, реферативний огляд, критерії ефективності функціонування і розвитку освітнього простору, факторно-критеріальна модель оцінювання розвитку освітнього простору в закладі освіти для наукової задачі, яку Ви будете розв'язувати під час виконання дослідження.</p>	
4.	<p><i>Можливості й загрози розвитку особистості у різних видах просторів і середовищ</i></p> <p>Завдання № 1. Особливості різновидів простору й середовищ у ракурсі розвитку особистості за кінострічкою «Сфера».</p> <p>Про кінофільм одержати вичерпну інформацію можна з Вікіпедії за покликанням: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B0_(%D1%84%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BC, 2017</p> <p>«Сфера» (англ. The Circle) – американський науково-фантастичний трилер режисера, продюсера і сценариста Джеймса Понсольдта 2017 року. Екранізація однойменного роману Дейва Еггерса. Сюжет фільму розповідає про інтернет-компанію, що об'єднує всі дані своїх користувачів у єдину систему. У головних ролях Емма Вотсон, Том Генкс, Джон Боега.</p> <p>Недалеке майбутнє. Мей влаштовується на роботу в глобальну інтернет-компанію «Сфера», яку очолює гурт соціальних медіа Еймон Бейлі. Засновник «Сфери» помічає талановиту співробітницю й запрошує її взяти участь в проривному експерименті, який може змінити уявлення мільярдів людей про можливість індивіда й межі особистої свободи. Незабаром Мей доведеться дізнатися про компанію-гіганта Кремнієвої долини правду, що лякає. Від вчинків і сміливості дівчини буде залежати доля її друзів, близьких і всього людства.</p> <p>Вперше фільм показали 26 квітня 2017 року в США на кінофестивалі «Трайбека», а в Україні у широкому кінопрокаті показ фільму розпочався 27 квітня 2017 року. Тривалість кінофільму 110 хвилин.</p>	5

1. Після перегляду кінострічки «Сфера» (2017 р.) (англ. The Circle), американського науково-фантастичного трилера, режисера, продюсера і сценариста Джеймса Понсольдта, Вам необхідно визначити види й різновиди простору, середовищ, охарактеризувати їх специфіку, можливості для розвитку особистості й загрози для життєдіяльності людини з використанням методу хронології, SWOT-аналізу щодо конкретизації ситуацій, поданих режисерами для осмислення, усвідомлення й аналізу.

У кінострічці переважно йде показ особистісного, життєдіяльнісного, комунікативного й інших видів простору, а також представлено низку середовищ. Ви маєте визначити усі види різновидів середовищ і решту різновидів простору, які показані у кінострічці, подати розлогу характеристику не менше ніж для трьох із них, які Ви обираєте на свій власний вибір і розсуд. Заповніть таблицю за такими показниками.

<i>Назва простору/ середовища, їх дефініція</i>	<i>Характерні ознаки простору/ особливості його прояву простору в кінострічці</i>	<i>Можливості простору для розвитку людини</i>	<i>Загрози простору для життєдіяльності людини</i>	<i>Сильні сторони простору</i>	<i>Слабкі сторони простору</i>

Проаналізувати: 1. Зв'язок можливостей простору для розвитку людини і сильних сторін. 2. Зв'язок можливостей простору для розвитку людини і слабких сторін. 3. Зв'язок перешкод (загроз) простору для розвитку людини і сильних сторін. 4. Зв'язок перешкод (загроз) простору для розвитку людини і слабких сторін. З огляду на проаналізовані зв'язки Вам необхідно розробити: 1. Стратегію особистісного розвитку суб'єкта в освітньому просторі цифрового

	<p>суспільства відповідно до проблематики дослідження, яке Ви виконуєте, базовану на можливостях і сильних сторонах. 2. Стратегію, базовану на перешкодах і слабких сторонах.</p> <p><i>Форма представлення:</i> таблиця, презентація (на бажання) й інші запропоновані Вами варіанти представлення результатів виконаного завдання, стратегії особистісного розвитку суб'єкта в освітньому просторі цифрового суспільства.</p>	
	Разом	20

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни застосовуються такі методи навчання:
за типом пізнавальної діяльності:

- пояснювально-ілюстративний;
- проблемного викладу;
- дослідницький;

відповідно до логіки пізнання:

- аналітичний;
- індуктивний;
- дедуктивний;

за основними етапами процесу:

- формування знань;
- формування умінь і навичок;
- застосування знань;
- узагальнення;
- закріплення;
- перевірка;

за системним підходом:

- стимулювання та мотивація;
- контроль та самоконтроль;
- аналіз та самоаналіз.

за джерелами знань:

- словесні - розповідь, пояснення, лекції різних видів;
- наочні - демонстрація, ілюстрація.

за рівнем самостійної розумової діяльності:

- частково-пошуковий;
- дослідницький;
- метод проблемного викладання.

Методи, які використовуються під час дистанційного навчання – телекомунікаційні (інтерактивні комп'ютерні відеоконференції, on-line консультації, самостійна робота здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії з використанням освітніх платформ (Zoom, Classroom, Google Meet) та месенджерів (Telegram, Viber, Messenger).

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль успішності засвоєння здобувачів вищої освіти навчального матеріалу здійснюється шляхом опитування й оцінювання знань під час семінарських занять, виконання самостійної роботи, проведення і перевірка письмових контрольних завдань (тестів).

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену.

10. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ АСПІРАНТИ

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною шкалою, шкалою ECTS й національною шкалою.

Очікувані результати навчання, контрольні заходи й терміни виконання оголошуються на першому занятті в семестрі. Враховуються бали, які отримали на заняттях і під час підсумкового іспиту. При цьому обов'язково враховуються: присутність на заняттях й активність здобувачів вищої освіти під час заняття; неприйнятним є пропуск і запізнення на заняття; користування мобільним телефоном чи іншими пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних з навчанням; списування й плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання тощо.

Загальна кількість балів з дисципліни – 100 балів на 1 семестр, із них 85 балів – це робота на семінарських, лекційних, практичних заняттях, 15 балів – на заліку.

Схема нарахування балів з дисципліни подано у таблиці.

Таблиця

Поточне оцінювання, самостійна робота, залік									Підсумковий контроль	Сума
M1					M2					
Л	С	С	С/р	С/р	Л	С	С/р	С/р	15	100
4	10	10	10	10	4	10	10	10		

Скорочення: Л – лекція; С – семінар; С/р – самостійна робота.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
69-74	D	
60-68	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Презентації до лекційних і семінарських занять з дисципліни «Моделювання освітнього простору в закладі освіти».
2. Наукові статті з проблеми дослідження.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Алексєєва С. Нетрадиційне навчання нового покоління дітей (покоління діджиталізації). Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта - 2021: інновації в освіті в контексті Альманах науки 20 європеїзації та глобалізації: матеріали V міжнародної наук.-практ. конференції. Тернопіль: Крок, 2021. С.196-199. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/727591>
2. Глобальні виклики і пріоритети освіти XXI століття. *Освіта на основі життєвих навичок*. URL: <http://dlse.multycourse.com.ua/ua/page/15/50#3>
3. Довгий, С., Топузов, О., Гальченко, М., Матусевич, Т., & Ревін, Ф. (2022). Наукомістка освіта як передумова формування конкурентоздатної економіки України. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 1(42), 474–483. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.42.2022.3683> (Web of Science)
4. Громадянська парламентська просвіта в закладах освіти України. Аналітичний звіт за результатами соціологічного опитування освітян та учнів / Гриньова М., Іванюк І., Паращенко Л. За загальною редакцією Паращенко Л. Київ, 2021. 108 с.
5. Заболотна, О. (2018). Нова українська школа: очікування і реалії. У С. Щудло, О. Заболотна, О. Ковальчук (Ред.), Імплементация європейських стандартів в українській освіті дослідження: Збірник матеріалів II Міжнародної наукової конференції Української асоціації дослідників освіти (с. 49–51). ТзОВ «ТрекЛТД».
6. Закон України «Про освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
7. Калініна Л.М. Інформатизація освіти і зародження нового освітнього середовища як основи нової Української школи. Комп'ютер у школі та сім'ї, 2017. № 4. С. 13-17.
8. Калініна, Л. М. Управління новою українською школою. Порівняльна характеристика концептуальних змін. Директор школи. 2017. № 1-2. С. 19. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/706820/>
9. Калініна Л. Управління загальноосвітніми навчальними закладами як активними системами: моделі та механізми: монографія. Л. Калініна, В. Мелешко, І Осадчий, Л. Паращенко, М. Топузов. За наук. ред. Л. Калініної. К.: Педагогічна думка, 2018. 224 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/713156/>
10. Калініна, Л.М. (orcid.org/0000-0003-0534-6089) (2019) *Сучасна школа в контексті розвитку Smart–суспільства* In: Прикладні наукові розробки та теоретичні дослідження XXI століття: зб. наук. праць «ΛΟΓΟΣ» з матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., м. Вінниця, 15 квітня, 2019 р. ГО «Європейська наукова платформа», м. Вінниця, Україна, стор. 77-81. ISBN 978-617-7171-80-4 URL: <https://lib.iitta.gov.ua/716001/>
11. Калініна, Л.М. (orcid.org/0000-0003-0534-6089), Лісова, Н.І. (orcid.org/0000-0001-9363-0981), Загородня, Алла Анатоліївна (orcid.org/0000-0003-2418-1670) and Біницька, Олена Петрівна (orcid.org/0000-0001-8746-3515) (2023) *Концептуальна модель сучасного багатовекторного людиноцентристського розвитку закладу освіти як складно організованої системи* VERBUM – vydavateľstvo Katolíckej univerzity v Ružomberku, с. Ružomberok, Slovakia, стор. 171-202. ISBN 978 – 80 – 561 – 1009 – 6. URL : <https://lib.iitta.gov.ua/734512/>
12. Калініна Л. М. Освітній менеджмент в умовах змін: [навч. посіб.] /Л. Калініна, Л. Карамушка, Т. Сорочан, Р. Шиян та ін. / [За заг. ред. В. Олійника, Н. Протасової та ін.]. – Луганськ: СПД Резніков В.С., 2011. – 308 с.
13. Калініна, Л.М. and Остапенко, А. Ф. (2019) *Розвиток освітньо-інформаційного середовища навчально-виховного комплексу (колегіуму) засобами мережових технологій та дистанційної освіти* Український педагогічний журнал, 2. стор. 148-154. ISSN 2411-

- 1317 URL: <https://lib.iitta.gov.ua/718085/>
14. Кремень, В. Г. (2021). Партнерський форум «Освіта України 2021: стратегічні цілі та пріоритетні напрями»: Доповідь президента НАПН України, 9 лютого 2021 р., м. Київ, Україна. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 3(1), 1-5. <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2021-3-1-3-1>
15. Кремень В.Г., Биков В.Ю. Категорії «простір» і «середовище: особливості модельного подання та освітнього застосування / В.Г.Кремень, В.Ю. Биков // Теорія і практика управління соціальними системами. –2013.– № 2.– С. 3-16.
16. Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму – шлях змін і розвитку / В. Г. Кремень // Директор шк., ліцею, гімназії. 2011. № 4. С. 33–34.
17. Керівні принципи ООН з питань бізнесу і прав людини. URL: <https://ombudsman.gov.ua/ua/page/sehl/profile-law/ker%D1%96vn%D1%96-princzipioon-z-pitanb%D1%96znesu-%D1%96-prav-lyudini/publication-guidingprinciples-on-business-and-human-rights.html>. 95
18. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.
19. Любчич А. М., Водорезова С. Р. Вплив цифрового середовища на права людини: правовий аспект / А. М. Любчич, С. Р. Водорезова // Актуальні проблеми господарської діяльності в умовах розбудови економіки Індустрії 4.0, 21 травня 2021 року. – Харків: НДІ ПЗІР НАПрН України, 2021. С. 91-95. URI: <https://openarchive.nure.ua/handle/document/17626>
20. Малихін О. В. Організація самостійної навчальної діяльності студентів вищих педагогічних навчальних закладів : теоретико-методологічний аспект : монографія. Кривий Ріг : Видавничий дім, 2009. 307 с.
21. Малихін О. В. Сучасний досвід організації дистанційного навчання у вищій школі: Україна-Латвія. *Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта 2021: інновації в освіті в контексті європеїзації та глобалізації* : матеріали V Міжнародної наук.-практ. конференції (Київ, 27-28 травня 2021 р.) / Ін-т педагогіки НАПН України / за заг. ред. О. І. Локшиної. Тернопіль : Крок, 2021. С. 63–64.
22. Малихін О. В., Арістова Н. О. Актуальні питання післядипломної освіти вчителів в умовах непрогнозованих впливів (пандемія COVID-19): трансформація людських цінностей. Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 31 березня – 2 квітня 2021 р.). У 2 томах. / Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. Харків : «Мітра», 2021. Т.1. С. 42–45.
23. Малихін О. В., Арістова Н. О. Застосування методу аналізу конкретної ситуації у формуванні суб'єктних якостей майбутніх учителів гуманітарних спеціальностей. Пріоритетні напрямки вирішення актуальних проблем виховання і освіти : збірник тез міжнародної науково-практичної конференції (24-25 липня 2020 р., м. Харків). Харків : Східноукраїнська організація «Центр педагогічних досліджень», 2020. С. 13–17. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/722493/>
24. Малихін О. В., Арістова Н. О. Професійний розвиток учителів закладів загальної середньої освіти: віртуальні педагогічні спільноти // Eurasian scientific congress. Abstracts of the 8th International scientific and practical conference. Barca Academy Publishing. Barcelona, Spain. 2020. Pp. 211-214. URL: <https://sciconf.com.ua/viii-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-eurasianscientific-congress-9-11-avgusta-2020-goda-barselona-ispaniya-arhiv>
25. Місяк, Ю. В. "Теоретичні аспекти проектування безпечного освітнього середовища закладів освіти". У *PEDAGOGY AND PSYCHOLOGY IN THE MODERN WORLD: THE ART OF TEACHING AND LEARNING*. Baltija Publishing, 2021. <http://dx.doi.org/10.30525/978-9934-26-041-4-55>.

26. Науково-методичне забезпечення цифровізації освіти: стан, проблеми, перспективи. Науково-аналітична доповідь / В.Ю. Биков, О.І. Ляшенко, С.Г. Литвинова, В.І. Луговий, Ю.І. Мальований, О.П. Пінчук, О.М. Топузов; за заг. ред. В.Г. Кременя. Київ: 2022. 96 с.
27. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні : монографія / В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заступник голови), О. М. Топузов (заступник голови), С. О. Сисоєва, О. І. Ляшенко, С. Д. Максименко, Н. Г. Ничкало, П. Ю. Саух, І. Ю. Регейло (секретар) за заг. ред. В.Г. Кременя, Київ : Нац. акад. пед. наук України, 2021. 384 с. (До 30-річчя незалежності України). DOI: <https://doi.org/10.37472/NAES-2021-ua> URL: <https://lib.iitta.gov.ua/726223/1/nac%20dopovid%202021%20color%201%20%281%29.pdf>
28. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. Простір освітніх можливостей» (2016). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
29. Національний освітньо-науковий глосарій / НАПН України ; [уклад.: Луговий Володимир Іларіонович (голова робоч. групи), Топузов Олег Михайлович (заст. голови робоч. групи), Вашуленко Ольга Петрівна (секр. робоч. групи) та ін. ; редкол.: В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заст. голови), О. М. Топузов (заст. голови) та ін.]. Київ : КОНВІ ПРИНТ, 2018. 271 с.
30. Нова парадигма освіти у глобальному світі. URL : <http://dlse.multycourse.com.ua/ua/page/15/50#3>
31. Топузов М.О. Проектування інформаційно-освітнього середовища навчальних закладів у сучасному суспільстві. Український педагогічний журнал. №1, 2017. С.26-36.
32. Топузов, М. (2018, травень). Інформаційно освітнє середовище навчальних закладів: Проектування відповідно до вимог сучасного суспільства. Директор школи, 9-10 (825-826), 17- 25.
33. Топузов О.М. Експеримент у педагогічній науці і практиці: педагогічні інновації в системі загальної середньої освіти. *Директор школи, ліцею, гімназії*. 2014. №1–4. С. 135–140.
34. Топузов, О. М. Педагогічна прогностика: теоретико-методична основа прогнозування розвитку педагогічних наук і педагогічної практики. *Рідна школа*. 2014. № 7. С. 32–38.
35. Топузов, О. М. Компетентнісний підхід – стрижень наукових інновацій у навчанні. *Освіта України*. 2016. 15 серп. (№ 32). С. 10.
36. Топузов, О. М. Забезпечення якості загальної середньої освіти: на шляху до європейських стандартів. *Український педагогічний журнал* 2015. № 1. С. 16–27.
37. Топузов, О. (2021). Освітнє партнерство в системі загальної середньої освіти: теорія і методологія: монографія. Київ: Педагогічна думка. <https://doi.org/10.32405/978-966-603-2-2021-160>.
38. Топузов О. М., Заскїна Т. М. Науково-методичний супровід нової української школи. Вісник Національної академії педагогічних наук України. Том 3 №2 (2021) DOI: <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2021-3-2-17-13> URL: <https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/journal/article/view/200>
39. Топузов О.М., Малихін О.В., Опалюк Т.Л. Педагогічна майстерність: розвиток професійно-педагогічної адаптивності та соціальної рефлексії майбутнього вчителя : навч. посібник. Київ : Педагогічна думка, 2018. 292 с.
40. Скрипник, Л. М. *Інформаційно-комунікаційне освітнє середовище, як необхідна складова модернізації освіти*. Cognum Publishing House, 2020. <http://dx.doi.org/10.31812/123456789/4527>.

41. Трифонова, О.М. (2021). Особливості створення освітнього середовища на засадах самоорганізації й інтеграції природничих наук, цифрової трансформації та комп'ютерних технологій. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота», 1 (48), 410-413. DOI: 10.24144/2524-0609.2021.48.410-413
42. Паращенко, Л. Управління загальною середньою освітою на засадах м'якої системної методології П.Чекланда. Вчені записки Університету «КРОК», 3 (51), 2019. С. 134-142. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2018-51-134-142>.
43. Паращенко, Л., & Одарчук, К. (2019). Освітня послуга як «організаційна молекула» механізмів управління освітою. Вчені записки Університету «КРОК», (2 (54), 32-44. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2019-53-32-44>
44. Пахомова, Олена Володимирівна, та Ольга Володимирівна Бондаренко. *Поняття «віртуальне інформаційно-освітнє середовище» у сучасній вітчизняній та зарубіжній літературі*. Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій, 2019. <http://dx.doi.org/10.31812/123456789/3831>.
45. ПостМетодика «Освіта як простір взаємодії учителя та учня. 2010. № 2 (93).
46. Уряд затвердив Державний стандарт базової середньої освіти: реформа «Нова Українська школа» продовжиться у 5-9 класах URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/uryad-zatverdiv-derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti-reforma-nova-ukrayinska-shkola-prodovzhitsya-u-5-9-klasah>
47. Цимбалару А. Компонентно-структурний аналіз поняття «освітній простір»[Електронний ресурс] Режим доступу: www.rusnauka.com/.../23997.doc ..., 2009
48. Цимбалару А. Д. Моделювання інноваційного освітнього простору загальноосвітнього навчального закладу: наукові підходи [Електронний ресурс] / А. Д. Цимбалару. – Режим доступу: <http://www.ime.edu.ua.net/em4/content/07cadast.html>. – Заголовок з екрану.
49. Цимбалару А. Освітній простір: сутність, структура і механізми створення. Український педагогічний журнал, 2016. №1. С.41-50. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/715281/1/%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%96%D0%B9%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%D1%80.%20%D0%A1%D1%83%D1%82%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C%2C%20%D1%81%D1%82%D1%80%D1%83%D0%BA%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0%20%D1%96%20%D0%BC%D0%B5%D1%85%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%BC%D0%B8%20%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf>
50. Gordiichuk, S. V. (orcid.org/0000-0003-4609-7613), Kalinina, Liudmyla (orcid.org/0000-0003-0534-6089), Snikhovska, Irena (orcid.org/0000-0001-6775-274X), Makhnovska, Iryna (orcid.org/0000-0001-6835-9843), Kovalenko, V. (orcid.org/0000-0001-5782-6733) and Soloviova, Larysa (orcid.org/0000-0002-7052-944X) (2022) *Освітнє середовище медичного ВНЗ як чинник професійної підготовки майбутніх медичних сестер* NeuroQuantology, 5 (20). стор. 3470-3478. ISSN 1303-5150 DOI Number: 10.14704/nq.2022.20.5.NQ22646
51. Lokshyna, O.; Topuzov, O. COVID-19 and education in Ukraine: Responses from the authorities and opinions of educators. *Perspect. Educ.* 2021, 39, 207–230. [CrossRef]
52. Kalinina, L., Noskova, M. Curriculum for the course «Using google services in teachers' work» for full-time and distance learning. In: *Electronic Journal». The Theory and Methods of Educational Management"*, Vol. 11. (2013). <https://lib.iitta.gov.ua/2031/1/256.pdf>
53. Kremen, V. H. (Ed.). (2017). National Report on the State and Prospects of Education Development in Ukraine. *Pedahohichna dumka*. <https://lib.iitta.gov.ua/706242/> Lokshyna, O., & Topuzov, O. (2021). COVID-19 and education in Ukraine: Responses from the authorities and opinions of educators. *Perspectives in Education*, 39(1), 207-230. <https://doi.org/10.18820/2519593X/pie.v39.i1.13>
54. Malykhin O., Aristova N., & Kalinina L. (2022). Schoolteachers-Parents Interactions Amid Distance and Blended Learning: Two-Year Experience of Overcoming Negative

Influences of COvid-19. Society. Integration. Education. Proceedings of the International Scientific Conference, 1, 454–464. <https://doi.org/10.17770/sie2022vol1.6858>

55. Malykhin, O., Aristova, N., Kalinina, L. & Opaliuk, T. (2021). Developing Soft Skills among Potential Employees: A Theoretical Review on Best International Practices. *Postmodern Openings*, 12(2), 210-232. <https://doi.org/10.18662/po/12.2/304>

56. Parashchenko Liudmyla Problems of state regulation of ensuring academic integrity in the field of general secondary education. International Conference on Academic integrity in public administration and educational institutions (APAEI). Kyiv-Tallin, March 26, 2020, pp. 71-73.

57. Filipovych, Viktoriia Mykolaivna. "Особливості формування та функціонування освітніх середовищ в контексті їх ролі у формуванні інтелектуальних здібностей". *SOCIAL WORK ISSUES: PHILOSOPHY, PSYCHOLOGY, SOCIOLOGY*, № 1(13) (2019): 71–78. [http://dx.doi.org/10.25140/2412-1185-2019-1\(13\)-71-78](http://dx.doi.org/10.25140/2412-1185-2019-1(13)-71-78).

58. Topuzov O. Educational partnership in the system of general secondary education: concept and content. *Український педагогічний журнал*. 2020. № 3. С. 5–13. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2020-3-5-13>

59. Topuzov Oleh M., Saukh Petro Yu., Saukh Irina V., Ogrodzka-Mazur Ewa. (2022). A Humane Paradigm as the Conceptual Core of Education in the Age of Information Society. *The New Educational Review*. Vol. 68 (2022), s. 60–69, doi 10.15804/tner.22.68.2.04 (SCOPUS)

Додаткова

1. Жукова А. Г. Модель побудови освітнього середовища / А. Г. Жукова // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2006. – № 11. – С. 20–22.
2. Жукова А. Г. Сучасні підходи до моделювання інноваційного розвитку освітнього середовища навчального закладу як педагогічної проблеми / С. В. Мартиненко, А. Г. Жукова // Педагогічна освіта: теорія і практика. Педагогіка. Психологія: зб. наук. пр. / Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, Ін-т проблем вих. НАПН України / редкол.: В. О. Огнев'юк, І. Д. Бех, Л. Л. Хоружа [та ін.]. – К., 2012. – №18. – С. 68–73.
3. Жукова А. Г. Умови функціонування та розвитку інноваційного освітнього середовища гімназії / А. Г. Жукова // Директор шк. – 2013. – № 2 – С. 4–13.
4. Філософія освіти: підручник /В.Г.Кремень, С.М.Пазинич, О.С.Пономарьов. Вид. 2-ге, доповн. І переробл. – Харків: НТУ «ХПІ», 2008. 524 с.
5. Калініна Л. М. Генезис інформаційного менеджменту як галузі наукового знання. *Стратегічні пріоритети*. 2009. №4 (13). С. 71–76.
6. Калініна Л. М. Google-сервіси для вчителя Перші кроки новачка : навч. посіб. / Л. М. Калініна, М. В. Носкова. – Львів, ЗУКЦ, 2013. – 182 с.
7. Малихін О. В., Арістова Н. О. Професійна суб'єктність майбутніх філологів: зміст, сутність, структура. Суб'єктивація процесу фахової підготовки майбутнього філолога: теоретичні і практичні аспекти: монографія. Ч. 1. Київ: НУБіП України, 2017. С. 6–132.
8. Малихін О. В., Арістова Н. О. Реалізація положень технологічного підходу в навчанні професійно орієнтованої англійської мови. *Научен вектор на Балканите*. 2019. № 1 (3). С. 43–45.
9. Малихін О. В., Арістова Н. О. Формування гендерної культури старшокласників: реалізація провідних ідей гендерного підходу. *Стан освітнього процесу в умовах викликів сьогодення : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Дніпро, 12 лютого 2021 р)*. Дніпро : Міжнародний гуманітарний дослідницький центр, 2021. С. 97–100.
10. Малихін О. В., Арістова Н. О., Шпарик О. М. Організація освітнього процесу в Україні та країнах ЄС в умовах непрогнозованих глобальних впливів: довідкове видання [Електронне видання]. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2021. 71 с.

11. Ane Hart compiled the Top 100 Tools for Learning 2015 from the votes of over 2,000 learning professionals (from education and enterprises) worldwide. The list was published on 21 September 2015. Режим доступу: <http://c4lpt.co.uk/top100tools/>
12. Come On! Capitalism, Short-termism, Population and the Destruction of the Planet. A Report to the Club of Rome by Ernst von Weizsäcker and Anders Wijkman, co-authors in cooperation with 34 more Members of the Club of Rome prepared for the Club of Rome's 50th Anniversary in 2018.

Періодична література

1. Український педагогічний журнал.
2. Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи.
3. Освітологія.
4. Проблеми сучасного підручника.
5. Педагогіка і психологія.
6. Педагогічна газета.
7. Постмодерністські відкриття. p-ISSN: 2068-0236 | e-ISSN: 2069-9387
| DOI: 10.18662/ро <https://lumenpublishing.com/journals/>
8. Вісники Львівської політехніки. URL: <https://science.lpnu.ua/uk/visnyky>

Інформаційні ресурси

1. Закон України «Про вищу освіту». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Закон України «Про освіту». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Добірка наукової літератури з теми "Освітнє середовище" URL: <https://www.grafiati.com/uk/literature-selections/%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%94-%D1%81%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%89%D0%B5/>
4. Електронна бібліотека НАПН України. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/>
5. Інститут педагогіки НАПН України. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/view/divisions/ins=5Fpeg/>
6. Інститут цифровізації освіти НАПН України. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/view/divisions/inf=5Ftech=5Flear=5Ftool/>
7. Єдине освітнє інформаційне вікно України. URL: [\[http://www.osvita.com\]](http://www.osvita.com)
8. Інформаційний портал «Знання». URL: [\[http://znannya.info\]](http://znannya.info)
9. Каталог корисних цифрових посилань з теми «Безпечне цифрове середовище». URL: <https://9.school.sumy.ua/informaciyna-bezpeka-ditey/>
10. Наукові журнали. URL: <https://science.lpnu.ua/uk/naukovi-zhurnaly>
11. Національна бібліотека України імені В. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

12. Освіта України. URL: <http://osvita-ukrainy.com.ua>
13. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України: Закон України від 5 жовтня 2017 року № 2163-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text>
14. Практичні гайди за темою «Онлайн-безпека під час війни». URL :: https://www.instagram.com/p/CoZUwRit0Qu/?next=https%3A%2F%2Fwww.instagram.com%2Fp%2FCB1H9kk157p%2Fc%2F18124458640100089%2F%3F_coig_login%3D1
15. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 №1341 «Про затвердження національної рамки кваліфікацій». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>
16. Про Національну стратегію у сфері прав людини: Указ Президента України № 119/2021 від 24.03.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/119/2021#Text>.
17. Google Scholar. URL : <https://scholar.google.com>
18. Scopus. URL : <https://www.scopus.com>
19. Web of Science URL : <https://clarivate.com/cis/solutions/web-of-science/>
20. ORCID URL : <https://orcid.org/>
21. ResearchGate URL :: <https://www.researchgate.net/>

УДК : 378.07:373. 316.33+37.01/06:005 (0.034.2)

Робоча програма затверджена на засіданні вченої ради Інституту педагогіки НАПН України (протокол № 12 від «31» серпня 2022 р.).

Калініна Л. М. Моделювання освітнього простору в закладі освіти. Робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» / Л. М. Калініна. [Електронне видання]. – Київ: Педагогічна думка, 2023. – 25 с.

DOI: 10.32405/978-966-644-689-6-2022-24

ISBN 978-966-644-689-6

Рецензенти:

Паращенко Людмила Іванівна, докторка наук з державного управління, професор, директорка Київського ліцею бізнесу.

Лісова Наталія Іванівна, докторка педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу управління та економіки ЗСО Інституту педагогіки НАПН України.

© Інститут педагогіки НАПН України, 2023 рік

© Педагогічна думка, 2023 рік

© Калініна Людмила Миколаївна, 2023 рік